

Székely Közélet

Politikai, közgazdasági és társadalmi ujság

Előfizetési árak:

Egész évre 50 Lei, félévre 25 Lei, negyedévre 13 Lei.

Egyes szám ára 1 Lei.

Felelős szerkesztő:

TOMPA LÁSZLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Bulevárdul Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 14. sz.

Telefonszám: 34.

Megjelenik minden vasárnap.

KRÓNIKA.

A legnagyobb elkeseredéssel, végső elszántsággal foly a harc a kormány és a kormány megbuktatására felkészült ellenzéki pártok között. Egyszer a nemzeti párt rendez népgyűlést, melyen — mint legutóbb a kolozsvári is — ó. vádolja meg a kormányt a legsúlyosabb visszaélésekkel és panamákkal, s kívánja a kormány vád alá helyezését. Máskor a kormány út vissza rettenetesen egy másik népgyűlésen, melyen az ellenzék multját, önző céljait teregeti ki a nyilvánosság elé, nem riadván vissza attól sem, hogy (mint a napokban Argetoianu belügyminiszter) a liberális párt vezéreit bolsevizmussal gyanúsítsa meg.

Közben pedig a drágaság ismét rohamosan fokozódik, a leu értéke zuhan, s a hön kívánt konszolidálódás sehogysem akar igazán létre jönni.

Minket e most folyó politikai küzdelmek személyeskedő része különösebben nem érdekel. Nem aggódunk a kormány esetleges bukása, vagy maradása miatt, s nem azonosítjuk magunkat az ellenzék törekvéseivel, céljaival sem. A liberálisok kormányzásában volt már egyszer részünk, s akkori tapasztalataink nem teszik indokolttá, hogy ezt a vezetést ismét visszakívánjuk. Már itt is szerepelt és nem éppen példásan szerepelt helyi

nagyságok mozgólódásaival együtt nem érezhetünk.

Azonban, akár marad a kormány, akár újból uralomra kerül az ellenzék, működésükben első sorban egy dolog fog minket változatlanul érdekelni. Az, hogy mennyiben tudják nemzetközi szerződésekre foglalt, törvényes kisebbségi jogaink érvényesítésének, gazdasági és kulturális fejlődésünk folytonosságának biztosításával — az általunk is melegen kívánt — konszolidációt megteremteni.

Közös cél felé.

A Magyar Szövetség vármegyénkben is megkezdte működését. Ideje volt már sorompóba lépni, mert, ha a trianoni békeszerződés biztosítja Románia területén a kisebbségek faji, vallási és kulturális érdekeinek a kielégítését és fejlesztését: akkor, halogatás nélkül, élni kell e joggal, hogy megtaláljuk elhelyezkedésünket az államéletben. Igaz, hogy a feltételek még hiányoznak, mert nincs teljes gyűlékezési és sajtószabadság: de ez nem zárja ki, hogy a lehetőség korlátai között, legalább az előkészítő lépéseket megtegyük. És itt az első lépés az, hogy a Magyar Szövetség létjogosultságának és fennmaradásának a szükségességét átvigyük a köztudatba. Ez pedig nem kis feladat a székely vármegyékben, hol a székely érdekek kielégítése tolul előtérbe és ezzel kielégítve látszik a magyarság érdeke is. Pedig a dolog éppen megfordítva áll. A magyarság érdekeinek a kielégítése kell, hogy magában foglalja a székelység érdekeinek a kielégítését is. Pusztán

csak a székely kérdés előtérbe dobása nemcsak a magyarságnak, de magának a székelységnek is veszedelmét jelenti.

Ugyanis, a magyarság: az egész. A székelység, a csángóság, mely szintén a magyar nyelvet beszéli: a rész. A magyarság: az egész test. A székelység, csángóság: a test tagjai. Nem szabad tehát az egyes tagok kedvéért, bármily kedvesek legyenek azok, az egész testet elhanyagolni és romlásnak engedni. A kisebbségek sorozatában, magyar szempontból, csak egy kisebbség van: a magyar kisebbség és nem székely kisebbség. A magyar kisebbség magában foglalja: a székely és csángó kisebbséget is. Ezt az álláspontot annyival inkább nem szabad feladnunk, mert a székelység a magyar uralom alatt, öt vármegyében lakott, míg ma, a román uralom alatt, csak három vármegyére van korlátozva. Marosszék és Aranyosszék nem tekintetik többé székely vármegyének. Ezáltal lekapcsolódott a két vármegyéből: 178,796 székely. Nos, ha a békeszerződésben biztosított székely autonomia meglesz: akkor reánk nézve, csak a fenti két vármegyéből elvesztett: 178 ezer székely. Ki törődik ezzel a jövőben? De, ki törődik és ki veszi számba a többi vármegyékben élő székely testvéreink és a magyarság érdekeinek a védelmét, vallási és kulturális szükségseinek a kielégítését? És, ki veszi fel a Bánátban, Máramarosban, Szatmárban, Biharban, szóval az új Románia egész területén és a régi királyságban élő székelység és magyarság ügyét?

Senki más, csupán a Magyar Szövetség. Azért van szükség tehát a Magyar Szövetségre, hogy a nagy Románia területén élő, nyelvileg és kulturálisan egységes magyarságnak, mint faji kisebbségnek érdekeit védelmébe vegye. A kapcsolt területen pedig — némileg hiányos számításokkal

A koronabeváltás.

— A „Székely Közélet” eredeti tárcája. —

A bíró ur éppen harmadszor mondatta el vele a dobolni valót. Ha valamit hozzá tett vagy kihagyott, bizony egy-egy nyakleves is kijárt. Muszáj volt így oktatni, mert a rendeleteket saját izlése szerint úgy kicirkalmazta rendszeresen, hogy a multkoriban is a kepeváltás befizetése helyett, juhót nyírni mentek az emberek.

Az írásos rendeletet a kalapja alá dugta és indult kifelé. A bíró utána kiáltott:

— Az alszögbe minden sikátorba bemenj ám!

— Hát mán hogyne mennék.

Komoly, ünneppélyes arccal lépegetett. A kalapot csak egy ujjal érintve közömbt még a kisbíró uramnak is. És aztán rá is förmedt:

— Hát a kalapod alatt mi van, he?

— A dobolni való rendelet, istállom.

Az első stációnál megállapodott. Kirázta a kalapjából a rendeletet és a hóna alá csipte. Hadd lássák, hogy ott van! Unalmas dolog lenne azt mindig végig böngészni. Nagy ünneppélyesen működtetni kezdte a doborókat.

Gyülekeztek minden oldalról. A közelség apraja-nagyja.

Balog János bá is abba hagyta az istálló körül foglalatosságát, neki dült a palánknak. Szilágyi uram is lépegetett a kapu felé és úgy magában dörmögte:

— No lám, mit akarhatnak már megint.

A dobes egyet köhintve, ordítani kezdett:

— Közhirre adatik mindenkinek én általam, hogy minden pénztét ezedje össze mindenki

és vigye a jegyző urhoz. Ő majd béviszi a városba és ott valamelyes új fajtájut adnak e helyett, mert aki most vagyon, az a jövő primától kezdve nem jár.

Elmondta egyszázra s egy percig tűnődött, hogy mit is lehetne még hozzá toldani. Nem lehet semmit. Ez nem olyan, mint amikor az ünnepeket dobolja. Ott hozzá lehet mondani a végén, hogy hát mindenki vegye fel a vasárnapi gunyját. Vág még egyet a dobra s cammog tovább.

Balog János bá nem állja meg szó nélkül és úgy tesz, mintha nem éppen jól értette volna meg. Átkiált Szilágyinak:

— Mi az istennyilát akarnak a pénzzel?

Tudákoskodva visszazólt a másik:

— Biztosan mert mán nagyon rogyesak, azért adnak másikat.

Kékedi gazd'uram a villa nyelére támaszkodva, beleszél:

— Nem azért, koma. Pénz kell az uraknak megint s ejsze, ha beadjuk, se régi, se új nem lösz.

— Biz' úgy lösz az ejsze — erősíti meg Balog bá, s aztán hirtelen észbe jut valami. Siet befelé. Hadd lám, mit szól mindezekhez az asszony.

A pitvarajtóból bekiált:

— Hé, Kata, itt vagy?

— No, mi az no?

— Doboltak.

— Mit no?

— Bé kell adni.

— Mi a tüzes méküt?

— Hát a pénzt. — Erre már tágra meredt a vénasszony szeme.

— Mán hogy hát a pénzt?

A gazda elmondja töviről-hegyire, amit hallott. Ümmögtek, tanácskoztak s aztán egyet-értően egymásra néztek. A vénasszony ravaszon pislogott:

— Mú nem agygyuk, ugy-e?

— Van es eszünkbe; hadd keressenek más bolondot.

Azzal szépen bementek a nagy szobába s a ládában a tíz darab ezrest fölülről szépen bedugták legalól a vásznak alá. Jó lesz vigyázni. Hátha keresni fogják.

Gyülekeztek a jegyző iroda elé. Balog János is megérkezik. Eljött egy kicsit szétnézni. Hadd lám, mit csinál a többi. Ugyan az ő elhatározása sziklaerős és azt meg nem ingathatja a más cselekedete, de hát csak nem utolsó dolog végig nézni, mint rohan az egész falu a vesztébe.

A jegyző ur a tornácánál öblös hangon magyarázni kezdi, hogy a kormány a koronának a leure való átadását határozta el. Minden két koronáért kapnak egy leut. Egyelőre csak egy részt fizetnek ki és a többitől írást adnak. Azt is kikérik aztán három hónap múlva.

Balog bá oda sugja Szilágyinak:

— Menjen no, adja bé; hallja, hogy egyet adnak kettő helyett és azt se mind — s azután olyan ravaszul pislogott jobbra-balra, mintha azt akarná mindenkivel megértetni, hogy: hej be nagy szamarak lesztek, ha beadjátok.

Csak akkor indult hazafelé, amikor már szép sorba mind bementek. Az asszony az ajtóban várta:

is — 1.902,498 magyar ember él. Ha e számhoz hozzá vesszük az Ó Románia területén élő magyarságot, székelységet, csángóságot — mely előzőleg is ott élt — aligha meg nem haladja a két milliót is. Tehát nagy Románia területén két millió magyarságnak, mint faji kisebbségnek, a védelméről van szó. Ezért alakult meg s ezért áll fenn a Magyar Szövetség. Székely testvéreink elhelyezkedése is csak a Magyar Szövetségben történhetik meg. ©

Hol van a földmives-iskola?

Élénk emlékezetünkben van még, hogy a vármegyei Földmives Szövetség az unitárius egyházzal kapcsolatban egy székely földmives-iskola felállításán fáradozott, azzal a szándékkal, hogy az unitárius egyház buni birtokán még ez év őszén megnyitják a földmives-iskolát. Jóleső érzéssel figyeltük az ügyet, mert hiszen a székely kisgazdák ezt az intézményt nagyon nélkülözik és a székely gyerekek nagy száma képzetlenül nő fel és várva-vártuk az örvendetes tényeket, hogy gyermekeinket a megnyitandó földmives iskolába szeptember hónapban elvihetjük s ezzel megindul a gazdasági képzés normális folyása is. Elmult szeptember, elrepül maholnap október és sajnos a földmives-iskola ügye aluszik. Nem tudunk semmi mezdulatról, csak arról sutog a fáma, mintha a földbirtokreform-törvény értelmében a birtokra a buni román lakosság tulajdonságát igényjogosultságot jelentett volna be s a végrehajtó bizottság képtelen a törzsgyökeres székely birtokot eredeti rendeltetésének kiadni.

Ezt a sajnálatos körülményt szomorúan vesszük tudomásul s valószínűnek tartjuk, hogy így áll az ügy, mert ismerve a Földmives Szövetség elnökének munkakészségét — nem tudjuk feltételezni, hogy a buni földmives-iskola létesítése a Földmives Szövetség mulasztásán maradna el, akkor, midőn az iskola létesítéséhez és fentartásához a vármegye gazdatársadalma a lehető legmesszebb menő anyagi támogatást helyezte ki látásába s így a feltételek adva vannak az iskola létesítéséhez.

Kérjük a Földmives Szövetség vezetését, hogy az annyira nélkülözhetetlen földmives-iskola érdekében a lépéseket újra tegye meg. De kérjük másra is. Nekünk a székelységnek az Emke ke-

zelésében egy gyönyörűen felszerelt földmives-iskolánk volt Algyógyon. Ezt a földmives-iskolát gróf Kuun Kocsárd hagyományozta, kifejezetten a székelységnek, s ebben az iskolában Gáspár József igazgató vezetése alatt, kizárólag székely földmives gyerekek tanulhattak. Az algyógyi földmives-iskola nekünk székelyeknek nemzeti kincsünk volt, de örök tulajdonjogunk is, mert a nagy gróf azt adományozó levelében végérvényesen és elidegeníthetetlenül nekünk adta közvagyonnak. Ezt a székely közvagyonot, mint értesültünk, az állam elvette az Emké től és román anyanyelvű állami földmives-iskolát alkotott belőle, honnan a székely gyerekek számúza vannak. Ez az intézkedés megtörténhetett az átmeneti időben, de ma már a jogrend helyreálltával, nem állhat fenn és a székely gazdáknak ezt az iskolát vissza kell kérjék. Nem tudjuk elhinni, hogy a kormány a székely gazdák kérését ne teljesítő és valószínűnek tartjuk, hogy az iskola eredeti rendeltetéséről a kormány nem bír tudomással s ezért van az ma is állami kezelésben s átalakítva román ajkú iskolává. A Földmives Szövetséget tartjuk arra illetékesnek, hogy az iskola visszaadása tárgyában sürgősen interveniáljon a kormánynál, mert e szövetség fejezi ki a gazdák érdekeltségeit egységét a gazdák érdekképviselete ott van letéve a szövetségben. A Földmives Szövetség egy benyújtandó memorandumban mutasson rá az alapító levél intenciójára és hiteles adatokkal bizonyítsa az iskola birtokának eredeti székely tulajdonjogát és tárja fel, hogy gyermekeinknek nincs hol tanuljanak és nem vagyunk képesek ez iskola hiányában nekik gazdasági képzést nyújtani s ezzel államfentartó polgárokká nevelni.

Erősen reméljük, hogy a kormány sürgősen intézkedni fog s a mi iskolánkat vissza fogja adni. Hallgató gyermeknek anyja sem érti a szavát, tehát forduljunk minél hamarabb kérésünkkel a kormányhoz, hogy ami iskolánk lehetőleg még ez évben újra megkezdhesse működését.

Egy kisgazda.

Egy modern gyártelep nálunk.

E város lakosai, ha a bőrgyár kürtjének munkába hívó, munkát megszüntető ismerős dudálását hallják, köszönősen haladnak dolgaik után tovább. Nem is képzelik, hogy ez a gyár

nehány rövid év alatt — mióta Bálinth György, Darócsy Miklós, Szébeny Antal és Szeles Dénes itteni derék, jónévtű timárok megalapították, s különösen 1918 második felétől kezdve, mikor Flórián Kristóf vezérigazgatósága alatt a mai részvénytársasági alakulattá változott át — mekkora fejlődésen ment keresztül, s Erdély ipari életének mily jelentékeny, nagyvárosi nivéju tényszerűjévé emelkedett.

A napokban, Vártes Simon ügyvezető igazgató és ifj. Ugron Akos igazgatósági tag szives meghívása folytán alkalmunk volt a legutóbb több új helyiséggel és géppel bővült gyártelepet részletesen megtekinteni. Szives előzékenységgel kalauzolnak, miközben mind a ketten — de Vártes ügyvezető különösen — a legapróbb részletekre is kiterjedő, szakembernek is becsületére való alapossággal magyarázgatnak meg mindent, adnak felvilágosítást a számos különös rendelkezési helyiség és modern gép céljára, használatára nézve. Később Bálinth Gábor gyárvezető is hozzájuk csatlakozik, s amíg nagy intelligenciát és szakértelmet eláruló magyarázatát, komoly beszédét hallgatjuk, elgondoljuk, mennyi tudásnak és tapasztalatnak kell egy ilyen derék, öntudatos vezető székely iparosban egyesülnie, hogy munkájával a kor színvonalán állt teremtessen, s a nagy üzleti világversenyben méltóképpen megállhassa helyét. Bálinth gyárvezető a mult év végén került haza, s vette át a gyár vezetését. A háború előtt hosszabb ideig külföldön folytatótt, szakmai tudását erősítő, tanulmányokat, a háború alatt pedig orosz fogságba jutva, egy nagyobb szibériai börtárnak volt a vezetője.

Mellette a gyár technikai vezetésében Rottmann Károly üzemvezetőre és Strasser István főgépészre hárul a legfontosabb feladat. Előbbi éveken át több budapesti és más külföldi gyáraknak volt elsőrendű alkalmazottja. Utóbbinak rendkívüli ügyességét és szaktudását dicsérik, melyek segítségével képes volt, még nem látott és ismert, bonyolult gépeket szétszedni és a legpontosabban összeállítani. Rajtuk kívül azonban a bőrgyár még mintegy 35—40 jóra való és gyakorlott munkás erővel (köztük érettségi vizagzókkal is) rendelkezik.

Rendre, amint a különböző helyiségeken végig haladunk, nagyjából megismerkedünk a bőrgyártás egész bonyolult üzemével, a bőven megrakott anyagraktár nyers és beszőtt bőreitől egészen a kész bőrök szírozásáig és fényesítéséig. A gyár rendelkezik a bőrgyártás minden szakaszához, fogásához való megfelelő helyiséggel és készülékkel. A munkába vétel kezdetén, minden nyersbőrt lemérnek és a súlyt beledéjezik, hogy ez a mindenkori eladási árak kiszámításának pontos és szolid alapja legyen. A raktárból kikerült bőrök áztatáson és meszesítésen mennek keresztül. Ezek helyiségében több munkás szorgalmasan horzsolja, kopasztja a bőrokról a szőrt és más tisztátalanságot. Majd a huzerőleg legyalulása (sérölése) következik. Közben azonban többször friss vízzel is lemosódik a bőr, amihez a vizet a tartályokba a gyár vízvezeték csövei szállítják. Csöveken megy a víz (egyszerre hideg és meleg) a gyártási műveletek sorrendjében ezután következő nagy ványoló hordóba is, melybe a bőrök — pácolás után — másodszor is belekerülnek.

Egy szemszéd helyiségben még egy másik — az előbbinél nagyobb — hordó is szemünkbe ötlik, az ujonnan beállított „gyors hordó”, melynek tanninkivenattal telt levébe a Wasché-talpnak kikészítendő bőroket teszik. Az órási hordó olyan gépezettel van ellátva, mely egyik és másik irányba (balra és jobbra) egymás után 24—24 félfordulatot végeztet. Az ezen tuli helyiségekben, mintegy 70 „cilok”-ban (medencében) áznak a ceerlebe helyezett bőrök. Ilyen helyiség eddig kettő volt, most ezeket, az üzem fokozása miatt, egy harmadikkal is ki kellett bővíteni.

Ugyanez ok miatt kellett a gépházban, amely Török városi főmérnök alkotása, a régi kisebbzerű kazánt új, nagyobb kazánnal helyettesíteni. Ez a befalozott modern kazán látja el a helyiségeket a szükséges központi fűtéssel, s végzi az emeleti azárító helyiségben, a levegő áthevítése útján, a bőrök szárítását is. Ehhez még az ujonnan felszerelt ventilációs készülékek fognak hozzájárulni, hogy a bőrök minél tökéletesebb és gyorsabb száradását biztosítsák. A munka fokozását és gyorsítását segíti elő egy (Bartók István helybéli géplakatos által készített) hatalmas masszív alkotású bőrprens, mely a nedves bőrök egymásra sajtolásával szorítja ki a nedvséget és pótolja a bőrök napon való szárítását.

Az új gépek segítségével és az alkalmazott személyzettel a gyár most már hetenkint átlag 150—200 bőrt tud munkába venni („bedolgozni”). Erre a nagy produkcióra szükség is van, hogy a közlelő és messziről jövő, s folyton szaporodó megrendeléseket a gyár ki tudja elégíteni. Már

— Bóadták mind?
— Bé hát — szól kaján, kárörvendő hangon és nagy meglepéssel teszi hozzá:
— Majd gyönnék hozzánk kölcsönért, de nem adunk mi. — A vénasszony összekulcsolta a kezelt. Rágondolt a tiz repogós ezresre és áhitattal elmélázva szólt:
— De nem ám...

Hónapok teltek, multak. Kifizették már a visszamaradt negyven százalékot is. Balog János bá még mindig reménykedett.

— Ugyes csak fél annyit kaptak és nekünk megvagyon az egész. Majd felgyün ennek is a csillaga.

Az asszony kishitűsködni kezd:

— Vaj ki tudja? és hát addig es mi a nagy nyavaját csinálunk pénz nélkül. Házse eladni sem lehet semmit; olyan ócsó lett minden azért a íranya új pénzért.

— Lári fári — vágja oda a gazda.

Az asszony siránkozik:

— Hogy mér es nem tuttuk mi es béváltani?

— Erre már fogja a kalapját és indul kifelé. Bizony igazsága van az asszonynak, de hogy lehessen azt belemerni.

Eltelt megint egy pár hónap, de Balog János bá pénzének a csillaga csak nem akart feljönni. Parlagon heverték a szép ezresek s a csür tetején folyt be a víz. Reperálbi kéne a fedelit, de hát nincs miből. Söhajtoztak, töprengtek és tán mégis az volt a legrosszabb, hogy nem volt kinek szemrehányást tenni. Hiszen mind a ketten így akarták.

Egy napon valami zsidó került a faluba. Olyan fajtából való, aki nem éppen minden üz-

letét bonyolíthatná le rendőrszemek előtt. De hát jó a falu, ott nincs rendőr, csak éjjeli őr. Nappal lehet akármit csinálni. Minden házhoz bekiáltott, hogy van-e korona pénzük? Bekiáltott Balogékhoz is. Felderült a két öreg ábrázataja.

— Látod, mondtam, hogy felgyün még a csillaga.

A vénasszony felfohászokodik:

— Hála a boldogságos szőz anyának.

A zsidót kezdik nyájasan beinvitálni.

— Kerüljön csak beljebb, jó ember, hogyné vóna egy néhány ezrecske.

— Hogy adják!

— Ennye már no, hát ezerért ezret abból a hogy is hívjákból.

A vénasszony kösbe motyog.

— Hát azért bőrtöltük ki mostanáig.

A zsidó jót nevet.

— Be hátra vannak maradvá a világtól.

Hát nem tudják, hogy a korona egy hajító fát sem ér. En is csak ugy szedem a nagy uraknak, szok aztán rámbába foglaltassák és elteszik emlékebe.

— Emlékbe — fuldokol a gazda halálra váltan.

— Mán hogy az ezreket emlékebe, nyögi a vén asszony.

Ezután sirás, kétségbeesés, alkudozás következett. A zsidót kétszer kikergették, kétszer visszahívták, szépen leültették, kiengesztelték. Végre adott minden ezerért 150 Leut. Miker a zsidó elment, az öregek összenéztek.

A vénasszony fogta a pénzt s nagy szepge betette az almáriusába.

A gazda vette a kalapját. Indulni készült. Az ajtóból zord komolysággal szólt vissza:

— Aztán el ne járjon senkinek a szád, mert beléd fojtom a szuszt.

Molnár Albert.

Aradról, Nagyváradról, Marosvásárhelyről és máshonnan is érkeznek ilyen megrendelések, bizonyítván a gyár messzeterjedő közgazdasági hívatását.

A vezetőség minden lehetőséget megtesz gyártmányai mennyiségének és minőségének fokozása érdekében. Új és új anyag beszerzéséről folytonosan gondoskodik, helyiségeit bővíti, újabb gépekkel szereli fel. Ma már hatalmas új vasaló gép végzi a talpak simítását; hasításnál, simításnál, fényesítésnél gépeket használnak, s az udvaron felszerelt körfűrész végzi a fűtéshez szükséges fátágását is. Szaporítják egyre a termelt bőrnek számát is; a gyárban már hatalmas gépszijak, hámbőrök és finom butor-bőrök is készülnek. A gyár speciális nagybani cikke azonban a zsíros bőr. A tisztaságon, a renden, a munkásokkal való szociális elbánáson ugyancsak az igazgatóság széles körűtekintése, haladásra képes felfogása, s egyúttal a vállalatot finanszírozó Agrár takarékpénztár tevékenysége látezik. Egyik törekvése még az igazgatóságuk az is, hogy minden felszereléssel rendelkezve, az üzem fenntartásában külső segítségre ne szoruljon, mindent saját üzemén belül tudjon lebonyolítani, a nyers bőrök raktárba összehordásától a kész bőröknek ki a vasuti állomáshoz való szállításáig.

Mikor a gyár udvarán levő (szintén Török főmérnök által tervezett) hatalmas, modern képmény a déli 12 órát eldudálván, mi távozni készülünk, utközben még egy istállóba pillantunk be. Ott a gyár üzeméhez tartozó, erős, teherbíró lovak takarmányt eszegetnek; délután a gyárvezető velük indul falura nyers anyagot bevásárolni.

Szövetkezeti gabonarak-tárak.*

A „Székely Közélet“ augusztus 2-iki számában Bálinth Zoltán tollából közölt cikke kívánám a'abb észrevételeimet megtenni: e cikk tartalmából kivehetőleg, írója egy a népet érző szociális gondolkodású ember, ki a nép közt élve ismeri annak buját, baját, nyomorúságát. A szemüveg azonban, melyen keresztül néz és kutat, hol sötét, hol rózsaszínű, s így a való képe nem mindig tükröződik vissza abban teljes igazságában.

Cikkében a vezermotívum szövetkezeti raktárak felállítása. Cikkirő urnak talán nem volt alkalma figyelemmel kíséreni a Földmives Szövetség tevékenységét, különben nem kerülte volna el figyelmét, hogy a Földmives Szövetség kebelében megalakítandó „árucarnok“ e célt volna hivatva szolgálni. Az árucarnok felállíthatása céljából a szövetség vezetősége a lépéseket még a kora tavasszal megtette. Főhivta a gazdátársadalmat részvények jegyzésére. Ágitált, körlevelekben kérte a gazdaköröket, hogy a jegyzéseket folytassák, az eredményt jelentsék be. Több helyről bejött a részvény jegyzési-iv, hol kevés, hol több aláíróval, de több helyről nincs egy hang, igen sok helyen alig tudják a gazdák, hogy részvény jegyzésére egyáltalán felhívást kaptak. Aztmondja a t. Cikkirő ur, hogy a „székely nép szorgalmával, nagy energiával igyekszik az első rangú közérdek szolgálatába állani,“ kijelentésének első szakaszát aláírom, a második rész nem fedi teljes egészében a valóságot. Mi maradiak, gyanakvók, bizalmatlanok vagyunk; de hogy sietünk a közérdek szolgálatába állani, hisz hová lenne akkor hagyományos maradiságunk, bizalmatlanságunk, s meg kellene hogy változzék egész lelki világuak. A községi gazdakörök, s így a Földmives Szövetség munkája is sok esetben azért meddő és gyenge sikerű, mert lelkületünk káros tulajdonságai a jó tulajdonságok fölött diadalmaskodnak.

Ma még nem; a közel jövőben már látni fogjuk, minő nagy bűn volt, hogy az „árucarnok“ létfeltétele még megadva nincsen. Buzatermésünk meglehetősen, de szegényebb sorsu emberek mindig voltak és lesznek, s nem mindenkinek termett buza sem elegendő, — törökbuzáunk — alig terem valami, őszi és tavaszi vetőmagvak beszerzése egyes emberre nézve igen sokszor egész kálvária-járás, minő előny akkor egy központ,

* E cikk korábbi közlését térszűke akadályozta.

hol az megfelelő áron beszerezhető. Jó volna... csak ne kellene áldozatot hozni. Áldozatot hozni kell, pedig a pénz oly szűk, hogy egyéb községi cikkek beszerzésére is alig-alig telik. (Soknál a korcsmára igen gyakran telik) s no meg hátha az urak is részesülnek belőle, ha másképp nem, fizetés alakjában.

Azt, hogy nekünk kilenc hónapi tevékenység után sines meg az „árucarnok“-unk, abban nagy büne van sok községi gazdakörök vezetőségének is. Igen sok községi az „elnök“ ur parádéján s nem kötelességnek tekinti állását. A községi nem törődik, az összeség javára nem akar munkálni, legtöbb esetben nincs is iránta meg a kellő bizalom. Öröm látni annak a gazdakörnek tevékenységét és érdeklődését, hol közös akarattal, vállalva közös cél felé indulva munkálnak a gazdák; de sivar kép, amikor az emberek között felüti fejét az irigység és viszálykodás, vagy ahol közönybe merülve, lehorgasztott fejjel és öble hullott kezekkel várják a megsemmisülést.

Vádolom tehát ama gazdakörök vezetőségét, kik kötelességüket nem teljesítik. Vádolom a székely nép legsajátosabb érdeke, az előhaladás és intenzív munka nevében. Nekünk ma erős és tevékeny kézre, okos előrelátó észre van szükségünk. Anyagi, magán érdekek ma csak alárendelt érdekek, ma erős közület megszervezése a fő. Akik nem elég erősek hivatásuk teljesítésére, álljanak félre, mert a gyengeség belsmerése erény; de a gyengeség palástolása... bűn. Így hiszem, hogy meg lesz az árucarnokunk s meg lesz gabonarak-tárunk, melyre minden évben feltétlenül szükségünk van.

Cikkirő ur is tehetne egy nagy szíveséget az összeségnek. Lelkén viseli a gazdák érdekét, ez kilátszik cikkéből s hogy szereti a népet, az érzik annak hangjából. Éppen azon a vidéken áll a leggyengébb lábón az emberek együttérzése, nagy szolgálatot tesz, ha apostolkodva meggyeri a falvakat a Földmives Szövetség részére. Mi innen bármily nagyokat kiáltunk, mire oda ér, hangunk erőtlen suttogássá válik. Ha van ott még élet, rázza fel azt, hogy szálljon vissza a lélek a zörgő csoportokba s az együttérzés, együtt munkálkodás virága fakadjon az aszott mezőkön.

Dolgozunk csak mindannyian kitartóan az álmódok felbresztésében s én akkor hiszem, hogy azok a gabonarak-tárak lesznek beszédes jelképei élesztgető munkálkodásunknak.

Varró Elek.

Színház.

A múlt hét szombatján, f. hó 1-én Trilby, ez az egykor nagy szenzációt keltett színmű került színpadra, Marosi Géza, a színház jeles rendezője és sokoldalú kitűnő színésznének jutalomjátékául. A megdöbbentően reális és végig átgondolt játékot produkáló jutalmazott művészt telt ház ünnepelte, meleg tapsokkal és ajándékokkal. Még egy, ugyancsak nagyszerű jutalomjáték volt szerdán, október 5-ikén, mikor Szécsy Nándor, a bámulatos ügyességű, táncoskomikus aratta le népszerűsége babérait — torták, virágok és egyéb jók alakjában — a Csavargó lány c. táncos operettben. Mindkét előadás a színház személyzetének nagy része részt vett, teljes tudásával igyekezővén a jutalmazott kollegák estjét művészi szempontból is sikeressé tenni. Vasárnap, az Egy katona története című, régi, szenzációs hatású darabban is a színház egész személyzete szerepelt, s mint vendégszereplő, a kis Lapka Ducika tűnt fel, bátor játékkal, értelmes beszédével. Hétfőn a régi, bájos Lili-ben, anyáink és nagyanyáink kedves operettjében gyönyörködhetek az érdeklődők.

Kedden a Hit és szülőföld híres szerzőjének, Schönherrnek újabb műve, a Gyermekek tragédia került, mint újdonosság, színpadra. A darab tárgya, alapjában véve, egy mély és megdöbbentő probléma; azzal foglalkozik, milyen nagy és átalakító hatást gyakorolhat serdülő gyermekekre, ha anyjuk erkölcsi bukásának tudatára ébrednek. A dráma

azonban, a súlyos téma és a 3 szereplő (Benes Tusi, Gaál és Szécsy) minden igyekezetére dacára, kinosan fásaszta, helyenkint untató volt, frappáns igazolásul annak a régi színpadi igazságnak, hogy a színdarabba, előtünk lezajló és kifejlődő mozgalmasság cselekmény kell, lelki érzéseknek odavetítése, felfejtése magában még nem elég az érdeklődés lekötésére.

Viszont a csütörtökön adott Karenin Auna, ez a Tolstoj regényremekéből átalakított dráma miúta csak egy másik színi-aesthetikai igazság bizonyítására lett volna színpadra állítva. Arra, hogy a regényből átalakított színdarabok hatása rendszerint messze alul marad a regények hatásán. Különbösen Harmaty Jolán, Marosi, Benes Tusi, Borovszky, Vákár, Gaál, Marosiné, Légrády, Beck Rózi, Boros Manzi, Péterffy Böke, Szabó és a kis Lapka Ducika is mind a legjobb igyekezettel működtek a darab sikerének biztosításán. Pénteken a rendes személyzettel a Páukódi rózsák, kedves zenéjű operett került színpadra igen kis számú közönség előtt; ma szombaton este a rekonszenves és jótáncu fiatal Gaál Sándor jutalmazására, a Favorit c. nagy táncos operettet adják.

HIREK.

Október 8.

A Magyar Szövetség elnöksége arról értesíti a magyar közönséget, hogy központi irodáját október 1-től kezdve a Farkas-utca 2. szám alól a Strada-Baba-Novác (volt Bethlen-utca) 3. szám I. emeletére helyezte át. Kéri tehát a magyarságot, hogy ugy postai úton, mint személyesen ez utóbbi címen keresse meg a Szövetség központját.

Uj központi tanárok. A székelykereszturi állami magyar nyelvű tanítóképzőszékhez Bányai János itteni állami polgári iskolai igazgatót, Sára Kálmánt, az itteni megszűnt ref. polgári leányiskola igazgatóját és Gábor Győző polgári iskolai tanárt rendes tanárokká neveztek ki. Sára és Bányai, e szakmájukban kiváló tanárok távozása helyi társadalmi életünknek érzékeny vesztesége.

Halálozás. Oserey Józsefné Ungváry Veronika, 58 éves korában f. hó 6-án, Székelyudvarhelyen elhunyt. Kiterjedt rekonszolás gyászolja.

Meghívó. A munkások rokkant és nyugdíjgyeltemek Odorhelu 138-ik főpénztára 1921 évi október hó 16-án, vasárnap délután 3 órakor a felső piactéren a rom. kath. internátus mellett levő volt állami elemi iskola földszinti termében közgyűlést tart, melyre az egylet tagjait ezúton hívja meg az elnökség. Az elnökség a tagoknak tömeges megjelenését kéri, mivel fontos ügyekben lesz határozat hozva.

A buza beszerző bizottság végelszámolását, melyet október 2-án a felmerült akadály miatt elintéznie nem sikerült, október hó 16-án délután 3 órakor fogja a városház termében megtartani.

A Jótékony Nőegylet sorozatos előadásainak másodikát október 23-án, vasárnap délután fél öt órakor rendezti a Bukarest-szálló színház-termében. Ez alkalommal a latin törzsenek három jellegzetes költője: a halhatatlanság babér koszorújával övezett Dante, az olasz irodalmi nyelv megalapítója, Alexandri, a román irodalom sok érdemű uttörője és a hányatott életű, de fáját értékes szellemi kincsekkel gazdagító Eminescu kerülnek ismertetésre. A Dantéről szóló előadást P. Németh Gellért, az olasz irodalom kiváló ismerője, az Alexandri és Eminescuról szólót pedig Halmágyi Samu igazgató, a jeles író fogja tartani. A szeptember 18-án rendezett Potó-matineén felülírtak: Levelsky Béla és Láng Lajos (Parajd) 100—100 L., Becsek Aladár 45, dr. Hinléder Ernő 40, Szabai Antal 25, Bálint J., P. Zakar E., Csató 15, Elekes Dénesné, Izsák F., Révai Györgyné 10, Rájk J., Csiky P., Ágota E., Biró L., dr. Gőnczy G., Szabó E., Sándor I., N. N., Ritter L. 5—5 leu. Fogadják az egylet hálás köszönetét.

Hímlőoltás. A városi tanács által elrendelt kötelező védhímlőoltás az összes helybeli iskolákban okt. 9—15-ig fog a délelőtti órákban megejteni mindazon növendékeken, akik bizonyítvánnyal nem tudják igazolni oltásukat, illetve újraoltásukat. Az iskolába nem jár 6 hónapnál idősebb és 6 évnél fiatalabb gyermekek következő sorrendben lesznek beoltva a városi tanács hivatalos helyiségében. Október hó 12-én d. u. 2—4 óráig a Küküllő jobb partján (szombatfalvi városrész) lakók gyermekei. Október hó 13-án d. u. 2—4 óráig a Küküllő és a Vargapatak balpartján lakók. Október hó 14-én d. u. 2—4 óráig a Vargapatak jobb partján lakók gyermekei. Dr. Böhm Jenő városi tisztviselő orvos külön is beoltja a nála jelentkezőket orvosi rendelőjében d. u. 2—4-ig, ezeknek azonban az oltási alap javára 10 leut kell fizetniük.

A székelyudvarhelyi r. kath. egyházközség október 16-án, vasárnap délelőtt 11 órakor a főgimnázium tornacsarnokában egyházközségi gyűlést tart, melyen az egyházközség iskoláinak a sorsáról fognak határozni. Minthogy nagy fontosságu, az összes katolikusokat közelről érdeklő kérdésekről lesz szó, kívánatos, hogy a gyűlésen az összes kepezzető hívek teljes számban megjelenjenek.

Az új „Napkelet”-szám még ennek a rendkívül tartalmas folyóiratnak az eddig megjelent számai között is kitűnik, tartalmának gazdagsága és érdekessége által, tulajdonán szépirodalmi közleményeket hoz az új „Napkelet”, így az európai hírvész Béla nagy hatalmas és terjedelmes elbeszélését, az Oroszországban híressé vált Rudnyánszky Endrénének egy misztikus novelláját a kitűnő Pálffy Gúli Irén remekbe készült paraszthistóriáját. Szombati Szabó István, Falu Tamás és Beeski Andor versekkel szerepelnek, Halász Gyula pedig Reinhardt berlini színházával ismerteti meg az erdélyi közönséget. Kádár Imre közli Vieter Eftimiu Prometeusának ötödik felvonását: a darabot nemrég mutatta be a kolozsvári magyar színház nagy sikerrel, Balázs Béla folytatja nagyszerű regényét. Emellett számos aktuális jegyzet egészíti ki a kitűnő folyóirat legújabb számát.

Adókimutatások mentek ki mostanában a községekbe, a melyek — mint figyelmeztetnek — még régebbi, a koronapénz érvényességi idejéből való nyomtatványokon vannak kiállítva. E nyomtatványok fejrovatában a „korona, fillér” jelzés át van huzva, a helyébe „leu, ban” írva, az összeg maga azonban némely község kimutatásában hibásan, még a koronának megfelelően van feltüntetve, illetve nincs kijavítva. Így tehát leuban két akkora összeg van a kimutatásban, mint a mekkora helyes. Jó lesz tehát az érdekelteknek utánanézni, esetleg az adóhivatalban is meggyőződni a helyes összegről, nehogy valaki az amugy is nehéz adót kétszeresen fizesse meg.

A volt székelyudvarhelyi állomásfőnök, Bordás István ügyében a törvényszék f. hó 6-án hozott ítéletet. Bordás ellen az ügyész megvesztegetés büntette miatt emelt vádat, Zatareszky Lajos fakeskedő följelentésére. A vádlott azzal védekezett, hogy ő az előírások szerint járt el, a nyilvántartás sorrendjét meg nem sértette, mindenki megkapta a vagonokat, amilyen sorrendben kérte, akár adtak ajándékot, akár nem. A számos tanukihallgatás során megállapított, hogy a főnök senkivel sem kötött ki meghatározott összeget a vagonok elnyeréséért, de a szállítóktól ajándékot egyes esetekben fogadott el. Közben a tanukihallgatásra megidézett, de ennek eleget nem tett jelenlegi állomásfőnököt, Petru Derogatoriut vezettette elé az ügyész, ki azzal védekezett, hogy neki a törvényszék rendelkezésével nem irányadók, különben is először csak magyar idézést kapott és azt nem vette figyelembe. A törvényszék ezért 1000 Leu pénzbüntetésre átváltoztatható 10 napi fogházra bünteti. Az ügyész indítványozta a hivatalos könyvek áttekintését, de a főnök kijelentette, hogy ő ezeket csak fölöttes hatósága engedélyével bocsáthatja a törvényszék rendelkezésére. A törvényszék az ügyész indítványát nem tartotta indokoltnak. Az ügyész semmiségi panaszt adott be és a vád fentartásával a vádlott megbüntetését kérte. Jodál dr. védő fölmentést kér. A törvényszék Bordás Istvánt 2000 Leu pénzbüntetéssel sújtotta, az ítélet indokolásában azonban hangsúlyozván, hogy bár a volt főnök több ízben ajándékot fogadott el, ezt anélkül tette, hogy hivatalos kötelességeit bármely irányban megszegte volna.

Színházi hírek: F. hó 10-én, hétfőn, Borovszky Oszkár jutalomjátékául „Marcsa katonája” c. operett kerül bemutatásra. Borovszky a társulat egyik legértékesebb tagja, aki betegsége miatt keveset szerepelt az udvarhelyi színpadon. A jövő hét másik színházi eseménye a Csöppség c. énekes bohózat lesz, amelyet az igazgatóság egy kedvelt színészpárnak adott jutalmazására: Banos Tusinak, a bájos táncos soubrett-nek és Lógrády Pálnak, a legkedélyesebb komikusnak. Péteken, f. hó 14-én a társulat közkedvelt drámai művésznőjének, Harmath Jolánnak jutalomjátékául az Utolsó csók c. híres dráma, mint újonság kerül bemutatásra. A jutalmazandók mindnyájan megérdemlik, hogy telt ház nézze végig jutalomjátékaikat.

A tanítói okleveleket nosztrifikáló bizottság, a hogy minket értesítenek, f. hó 17-ikén érkezik városunkba. A vizsgálat a bizottság előtt az állami tanítók részére kötelező, azonban a célból a tanfelügyelőségénél mások is jelentkezhetnek. Vizsgadíj: 70 leu. Az aug. és szept. havi fizetések ki vannak utalva. Az ezekről szóló nyugták a napokban kiküldetnek. Az aug. havi fizetés-különbözet a vizsgák napján felvehető.

x Tánciskola. Dr. Radnay Zoltán okleveles táncművész f. hó 8-án kezdte meg tánciskoláját a ref. kollegium konviktusában. (Bejárat a főkapun.) Tanítja a külföld összes újonságait, u. m. New-dans, Spanyol-shottisch, Fox-trott Original, Schymmi stb. Beiratkozni még lehet az órákon, kedd, esütörtök és szombaton d. u. 5—7 és este 8—10 óráig. Magánórákat is ad.

Ügyes fogást csinált vásárnapján Cádár detektiv, az itteni államrendőrség mozgékony alkalmazottja. Magát maszkírozva, falusi ruhában a vásárosok közé vegyült és így sikerült Mihálykó Jánosné medeséri, Kovács János és Kovács Péter székelydobói lakosokat éppen akkor tetten érni, mikor ezek sátrakból svetert illetve csonthajtűket, fésűket akartak ellopni. Mind a hármat átadta az ügyészségnek.

Missió és oltáregyleti estély. Az udvarhely-esperes-kerületi róm. kath. papság a nyár folyamán tartott koronagyűlésén a hitélet fejlesztése és mélyítése céljából missió rendezését határozta el. Székelyudvarhelyen a missiót előreláthatólag október utolsó hetében tartják, amikor jeles egyházi szónokok fognak ide érkezni. A missióval kapcsolatban október 27-én rendezi az Oltáregylet első nagyszabású estélyét, melynek változatos műsorát már nagyjában össze is állították. A helyi jeles erőkön kívül az estélyen való szereplésre sikerült megnyerni P. Trefán Leonárd tartományfőnököt és P. Jánosy Béla dr.-t, az Erdélyi Irodalmi Társaság érdemes tagjait, a „Hírnök” c. folyóirat kiváló szerkesztőit, kiknek neve elég garancia az estély sikerének biztosítására.

Cukor a méheknek. A méhészeti szövetkezetnek érdekképviselője utján sikerült a vármegyei méhészgazdáknak és más vármegyei méhészeknek is egy vagon kristálycukrot biztosítani a méhek szükség szerű feletetésére, hogy a méhészgazdák az inséges méhcsaládokat kitelelhessék. A szövetkezet lapunk utján hívja fel a méhészgazdákat, hogy szükségleteiket — minden méhcsalád után öt kilót számítva — lehetőleg folyó hó 20-ig jelentsék be a szövetkezetnek és a bejelentett mennyiség után kilónként 10 leut a bejelentés alkalmával fizessenek le. A cukor e hó végén lesz kiosztva Székelyudvarhelyen, honnan a távollévők részére postán vagy vasutal lesz továbbítva. Ára kilónként 17—18 leu lesz. Folyó hó 20. után beérkező jelentkezések nem vehetők figyelembe, valamint azok a jelentkezések is érvénytelenek, melyekkel kapcsolatosan a pénzbefizetések nem történnek meg.

Öngyilkossági kísérlet a fogházban. Gergely Sándor fenyédi lakostól, — ki 9000 dollárral tért haza Amerikából — vadházastársa, Székely Veronika, a férfi följelentése szerint, 2500 dollárt jogtalanul eltulajdonított. Az asszonyt letartóztatták és vizsgálati fogházba helyezték az ügyészségen, hol egy őrizetlen pilla-

natban f. hó 6-án, a délelőtti órákban, marószódát ivott. Nagy kinok között a vármegyei közkörházba szállították.

Közgazdasági lapok fuzója. Erdély egyik legjelentősebb kereskedelmi szaklapja: a Globus néhány nappal ezelőtt egyesült a Kolozsvárt megjelenő Közgazdaság c. hetilappal. Az eddig is kitűnően szerkesztett Közgazdaság, az egyesülés révén még nagyobb mérvben válik képessé arra, hogy Románia és a külföld gazdasági életéről hű és megbízható képet nyújtson gyárosoknak, kereskedőknek, iparosoknak, mezőgazdáknak s egyáltalán mindazoknak, akik a közgazdaság vérkeringésébe bármilyen címen bekapcsolódnak. A két lapnak bécsi, pesti, prágai és berlini tudósítói révén abban a helyzetben van, hogy a világgazdaság legfrissebb eseményeiről és áraitól tájékoztathassa olvasóit hétről-hétre.

A pálinkafőzés bejelentése. A városi adóhivatal közhírré teszi, hogy a gyümölcsapalinka főzések a városi adóhivatalnál megtekinthető bejelentési minta szerint, a helybeli pénzügyőri szakasznál a főzés megkezdése előtt bejelentendők. A bejelentés nélküli pálinkafőzők szigorúan meglesznek büntetve.

Agyon ütötte a feleségét. A mult napokban vont a felelősségre a székelyudvarhelyi törvényszék vádtanácsa Palkó Mózes siménfalvi napszámot. Nevezett még a mult év egyik őszi estéjén vacsorázás után, felesével fölfegyverkezve, kukoricát őrizni indult a mezőre a vele vadházasságban élő Bódi Juliannával. Hideg este lévén, a vádlott 4 deci pálinkát vitt ki magával. Már utközben állandó szóváltás folyt a házastársak között, melynek okául a kukorica szétoztása szolgált. Megérkezve a tett színhelyre, tüzet gyújtottak, de a perpatvar itt még erősebb lett, annyira, hogy az asszony feleszt ragadva Palkó felé sújtott s így dulakodás támadt. A vádlott beismerése szerint, a már elfogyasztott pálinkától részegen, az asszony kezéből kicsavart felesével a fejéhez ütött, a mely ütéstől ez eszmélet nélkül zuhant a tűzbe. A tetőtől megrémült napszámos elmenekült, de a csandórság elfogta és az ügyészségre szállította. Az égési sebeket is szenvedett nőt hazaszállították, hol pár óra múlva meghalt. Az ügyész a szándékos emberölés vádját elejtette és csak halált okozó súlyos testi sértés büntette miatt kérte Palkó megbüntetését. A védő enyhe büntetést kér. Az orvosi vélemény szerint az ütés csak eszméletlen állapotot okozott, de nem okozhatott halált. A törvényszék első felindulásból okozott emberölés büntette miatt 1 évi fogházra ítélte Palkót, beszámítva 6 hetet a vizsgálati fogságból. Ügyész, vádlott belenyugodtak az ítéletbe.

SPORT.

Hargita—Coltea 1:0 (0:0). Nagy érdeklődés mellett folyt le vasárnap, folyó hó 2-án, a két csapat bajnoki mérkőzése Székelyudvarhelyen. A mérkőzés eredményével a Hargita a brassói kerület második csapatává lett. A derék és ügyes játékosok hirt és dicsőséget szereztek szép reményekre jogosult kezdő egyletüknek. Dicséret illeti az egylet fáradhatatlan titkárát, Biró Gyulát, ki a mérkőzések során felmerült nehézségeket, úgy szólván, egymaga háritotta el. A játék, melyet a Hargita-Munkás és Hargita-Törpe, csapatok előmérkőzése vezetett be 2:2 eredménnyel, 1/4 órakor veszi kezdetét. A Hargita kaput választ, Coltea kezd. Az első féldő egyenlő erők küzdelme. Erős támadások, ugyan olyan védelem. Csapatunk szép összejátékot produkál, a brassóiak csatársora serénynek bizonyul. A Coltea kapujára irányult lövések sikertelenek. *Féldő 0:0* A második féldőben az aláhanyatló nap erős sugarai befolyásolják ugyan a Hargitát, de ennek dacára is *Egyed Feri*, egy

Táncziskola

Székely Árpád okleveles táncművész

okt. hó 17-től kezdődően a Bucarest-szálló nagytérben hat hétre terjedő

modern táncművelést nyit.

Beiratkozni és érdeklődni a Zárug-féle czukrászdában lehet d. e. 11—12 óráig.

BANCA MARMOROSCH, BLANK & Co.

Alaptőke és tartalékalap: 290 millió lei. Betét folyószámlán és betétkönyvön: 2 1/2 milliárd lei.
Az ország minden számottevő városában és a külföld jelentősebb országaiban fiókhálózattal

Targu-muresi (marosvásárhelyi) fiókja a főpostával szemben.

Sürgőnycim: BLANKBANCA. — Telefonszámok: 133, 67, 71.

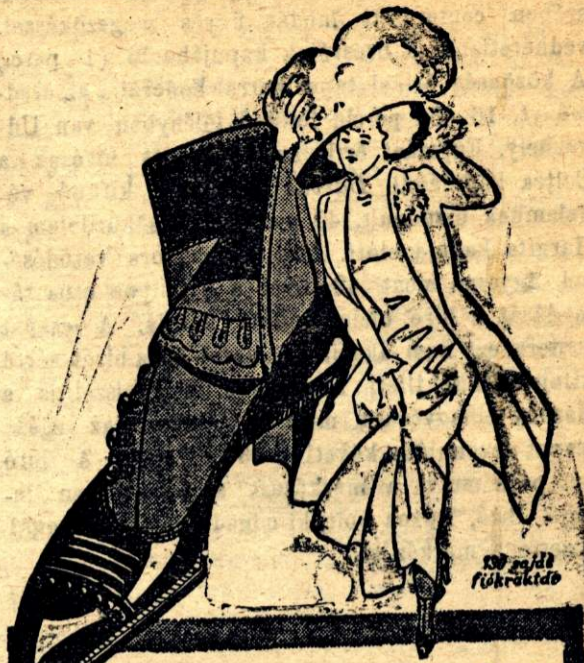
Értékpapirokat és idegen pénzeket (dollár, márka, korona stb.) vesz és elad, pénzügyi áttutalásokat, kifizetéseket vállal a bel- és külföld minden piacára

Az amerikai pénzügyi áttutalásokat a new-yorki (31/33. Broadway fiók) továbbá több más amerikai pénzügyi intézet is egyenesen a targu-muresi (marosvásárhelyi) fiókhoz közvetíti s ebből kifolyólag a kivándorlottak hozzátartozói a leggyorsabban és ugyyszólván költségmentesen jutnak a várt pénzküldeményhez. Mindaddig, míg az Amerikában levő családtagokat itteni hozzátartozói kéliképp föl nem világosíthatják, minden belföldi bankra szóló chequet az összeg behajtása céljából átvezünk.

Betéteket versenyképes kamatozásra oly föttétellel is elfogad, hogy az összeget bármikor feimondás nélkül kifizeti.

Gabona- és áruosztálya vesz és elad különféle árukat és gabona-terményeket.

Ezenkívül lebonyolít mindenféle a bankszakmába vágó más ügyleteket.

Legjobb minőségű
elegáns és jutányos
Turulcipő

Székelyudvarhelyi fiók:
Bulevardul Regele Ferdinand
(Kossuth-utca) 9. szám.

Egy parádés kocsi!
Keresek azonnali belépésre, ki kifogástalanul tud hajtani. Cim: FÁBIÁN JÓZSEF.

Megérkeztek!

az őszi és téli legújabb és lelegegánsabb

modell - kalapok,
velour és filz-kalapok.

NAGY VÁLASZTÉK: gyászkalapok, gyász-, arc-, és menyasszonyi fáttyolók, menyasszonyi koszorúk, kalapszalagok, kalap-báronyok és kalaphoz való anyagok, előnyomatott kézimunkák, kongre és kaszava vásznakban, DMC himző pamut, gyöngypamut, mosó-selyem (Mulline), filófosz, mű- és gépgoló óerna, az összes számok. Nagy választék himzések, csipkék, női és férfi ruhához való anyagok és szabókéllékek, kötő pamutok, hárász (Berliner), női és gyermekharisnyákban, stb. stb.

Vállalom kézimunkák előnyomatását a legdivatosabb minták után, velour, filz-kalapok átalakítását, bárony kalapok készítését a legdivatosabb modell-formák után — Szives pártfogást kér tisztelettel:

ORDELT JÁNOS

A GŐZMALOM üzemben van!

Tisztelettel hozom a n. é. közönség tudomására, hogy a gőzmalom üzemben van, a munkálatok befejeződtek s így az őrlés gyorsabban eszközölhető; a régi sziták helyre vannak állítva. Árpát, rozsot és búzát lehet őrlöni. Mivel a tengeri ára oly magasra emelkedett, a vékától csak félkupa vám lesz véve. A malomkibővítésnél a kiszolgálás sokkal gyorsabb.

Kedden csak vidékieknek öröklünk!

Tisztelettel:

Fábián József
gőzmalom-tulajdonos.

Raktáramban

kapható házhoz víve:

Finom Küküllőmenti asztali bor	1 l. 12 L.
" " fajbor (Rizling)	1 " 15 L.
" " (Kuländer)	1 " 17 L.
" " palackban 7/10 l. (Rizling)	10 L.
" " " 7/10 l. (Ku'änder)	12 L.

Finom krém likörök, tea-rum és mindenféle édesített italok a legolcsóbb gyári árban.

Tisztelettel: **Lapka Henrik**

bor- és szeszraktár

Principessa Elisabeta (Bethlen-u.) 24.

ELADÓK

Bethlen-utca 59. szám alatt az emeleten: 1 ágy (pulituros) s éjjeli szekrény. 1 ruhaszekrény. 1 kihuzó asztal, 1 tojlette tükör, 1 íróasztal. Képek és regénygyűjtemény.

Az Est.

Terményeket, mindenféle gabona-neműt, lóhere, lucerna magvakat, olaj- és búkkönyvmagvakat legjutányosabb áron vesz és elad a

MARMOROSCH BLANC

Targu-Mures — Marosvásárhelyi áruosztálya.

Legszebb bánáti, nagyváradi múmalom-lisztekkel állandóan rendelkezünk.

Értesítés!

Asztalos-műhelyünket áthelyeztük

Printul Mircea (Petőfi-u.)

1. szám alá,

a Korona-vendéglő udvarába.

Elvállalunk: amerikai irodai és mű-butor berendezéseket, amelyekbe m. t. közönség kívánatára külföldi fából, gyöngyházból, rajz vagy fénykép után interzia-berakásokat készítünk és szakmánkba vágó bármilyen munkákat a legjutányosabb áruk mellett. — A m. t. közönséget pontos kiszolgálásról biztosítva, vagyunk tisztelettel:

Gábos és Székely,
műbutor és épületasztalosok.

Női ruhák,

pongyolák, bluzok, női-, férfi-, gyermek fehérneműek, menyasszonyi kelengyék
őszi és téli kabátok és kosztümök

Leányka és fugyermek ruhák, legkényesebb estélyi és utcai ruhák olcsón, pontosan, a legújabb divat szerint készülnek; átalakításokat lelkiismeretesen végez:

Dolvig Keresztélyné

Székelyudvarhely, Kornis-utca 14.

..... szám alatt (emelet).

Őszi és téli ruhákat, házi szöttek posztókat, fonalat, selymet, bársonyt, csipkét, szövetet minden színben művészielen

fest és tisztít SCHMITZ

Odorheiu-Sz.-udvarhely, Malom-u. 21.
a legolcsóbb árak mellett.

— Gyászu ruhákat 24 óra alatt. —

Férfi ruha tisztítása 35 leu,
festése 100—120 leu.

Nagymennyiségű olcsó **őszi és téli újdonságok érkeztek**
a közismert **HIRSCH RUDOLF** divatáru üzletébe. //
Férfi és női posztók, parketok, tennisflanellek, vásznak, zefirek, harisnyák, nyakkendők, férfi és fiu kalapok stb.